

**Опитът на Бодлеанската
библиотека в Оксфорд в
изграждането на
авторскоправната компетентност
на библиотекари и потребители**

Камелия Нушева

Бодлеанската библиотека, една от най-известните библиотеки, членки на OCLC, води своето начало от 1602 година и носи името на създателя си, учения-дипломат сър Томас Бодлей. Бодлей отделял достатъчно средства, за да поддържа библиотеката и бил подпомаган от много приятели, които участвали не само с парични дарения, но и с лични колекции.

Бодлеанската библиотека с право оспорва първенството на Ватиканската и носи титлата на най-голямата и ценна книжна колекция на Великобритания. Тя е Националната библиотека на страната, в която от 1662 година се депозират всички английски издания.

Бодлеанската библиотека и авторскоправната ѝ политика

- Днес Бодлеанската библиотека се развива по модела на своя създател. Притежава колекция от над 11 милиона тома, съхранявани в различни сгради, включително и в известната ротонда на Радклиф – един от шедьоврите на британската архитектура. Тя обслужва студенти, преподаватели и учени не само от Оксфордския университет, но и от целия свят. Годишният ѝ бюджет възлиза на 32 млн. лири, тя обслужва над 80 000 регистрирани читатели, от които - 30 000 са извън системата на Оксфордския университет. Библиотеката отчита над 350 000 търсения в онлайн каталога си.

В днешни дни Бодлеанската библиотека започва своя пети век на съществуване със съхранени стари сгради и утвърдени традиции, но и също така с ресурси и услуги, изцяло възобновени и пригодени към новите изисквания на библиотечната сфера.

Бодлеанската библиотека и авторскоправната й политика, залегнала в Правилника на библиотеката

- Настоящият текст е насочен към разглеждането на практиките в Бодлеанската библиотека в Оксфорд по отношение на предлаганите услуги, които изискват съблюдаване на авторското право. Изследването се базира на информация, достъпна чрез Интернет, като основен източник е сайтът на библиотеката.

- <http://www.bodleian.ox.ac.uk/bodley>

The screenshot shows the website for Bodleian Library & Radcliffe Camera at the University of Oxford. The header includes navigation links: Home, Bodleian Libraries, Ask a librarian, and Contact. Below this is a search bar with 'Website' and 'Catalogue (SOLO)' tabs, and a search input field. A secondary navigation bar contains links for FINDING RESOURCES, USING THIS LIBRARY, WHAT'S ON, GET INVOLVED, SHOP, ABOUT US, and FIND US. The main content area features a large banner for 'Bodleian Library readers' guide' with a background image of a library interior. To the right of the banner is a section for 'Opening hours' with a sub-link for 'Full list of reading room opening hours'. Below the main content are three smaller images: a library card for 'Alice in Wonderland' from the University of Oxford, a portrait of William Shakespeare, and a colorful illustration of various birds.

В сайта на Бодлеанската библиотека е поместена богата информация за разпоредбите, залегнали като авторскоправна политика на библиотеката, и формиращи авторскоправната култура на библиотекарите и потребители. В Правилника на библиотеката, в точки от 8-ма до 31-ва, са разписани основните положения, регламентиращи използването и възпроизвеждането (копирането в различни формати) на материали. Изрично е посочено, че читателите могат да ползват само одобрени от библиотеката машини и оборудване за фотокопиране, заснемане или сканиране. В точка 22 от Правилника е уреден въпросът с копирането на материали. Това става съгласно Copyright, Designs and Patents Act от 1988 г. (Законът за Авторското право, дизайна и патентите от 1988 г.).

Разписани са и правила, относно електронните ресурси на библиотеката – обръща се внимание на читателите, че много онлайн ресурси са лицензирани за ползване само от академическата общност и служителите на Университета и може да не са свободно достъпни за външни ползватели. Голяма част от тези ресурси могат да се ползват от компютрите в библиотеката и от други, свързани в общоуниверситетската компютърна мрежа.

Краткото ръководство за авторското право като част от FAQ на Бодлеанската библиотека

В рубриката FAQ (често задавани въпроси) на уебсайта на Бодлеанската библиотека е изложено и кратко ръководство за авторското право и за използването на електронните списания.

The screenshot shows the website for Bodleian Library & Radcliffe Camera at the University of Oxford. The page is titled "Copyright" and is a "Quick guide to copyright and e-journals". It features a navigation menu with categories like "FINDING RESOURCES", "USING THIS LIBRARY", and "WHAT'S ON". A sidebar on the left lists various services, with "Making a Copy" highlighted. The main content area contains a list of frequently asked questions (FAQ) related to copyright, organized into three sections: "Questions applicable to everybody", "Questions applicable to students", and "Questions applicable to staff".

Home Bodleian Libraries Ask a librarian Contact

Website Catalogue (SOLO)

Search this site

FINDING RESOURCES USING THIS LIBRARY WHAT'S ON GET INVOLVED SHOP ABOUT US FIND US

Getting started
Getting a reader's card
Opening hours
Reading rooms
Making a Copy
Photocopying, Printing and Scanning
PCAS
Digital Cameras and Personal Scanners
Imaging services

Home » Using this library » Making a Copy » Copyright

Share 0 Tweet 0 Share 0

Copyright

Quick guide to copyright and e-journals

FAQ on copyright

Questions applicable to everybody	Questions applicable to students
Q 1-1 How much may I photocopy from books and journals?	Q 3-1 May I reproduce this material for my thesis / dissertation / project / assessed essay?
Q1-2 When else can I copy material?	
Q 1-3 How long does material stay in copyright?	Questions applicable to staff
Q 1-4 If the work is out of copyright, may I then copy it freely?	Q 4-1 I wrote this paper / chapter / book, so why can't I photocopy as much as I want of it?
Q 1-5 I own this book/journal, so why can't I photocopy as much as I want of it?	Q 4-2 Can I copy this for my research?
Q 1-6 May I scan this article to include in a website?	Q 4-3 Do I need permission to show a copyright image by

Краткото ръководство за авторското право и за използването на електронните списания е разделено на 5 основни раздела:

Въпроси, отнасящи се до всички;

Въпроси за специални видове материали (рисунки, фотографии, карти, диаграми и таблици). Ползването на документи на официалните институции на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия;

Въпроси, отнасящи се до студентите;

Въпроси, отнасящи се до служителите в Университета;

Въпроси, отнасящи се до библиотекарите.

Бодлеанската библиотека е създала и въвела в употреба детайлни правила, свързани с прилагането на авторскоправните норми в работата на библиотекарите по обслужването на потребителските нужди, както и за изграждането на авторскоправната компетентност на потребителите. Нейната работа в тази насока е открoена като добра практика, която се препоръчва да се следва от библиотеките по света, от експертите на EIFL в издаденото от тях Ръководство през 2012 г. *«Развитие на авторскоправна библиотечна политика»*.

Докладът е разработен в рамките на научноизследователския проект «Авторскоправна политика на библиотечните и културните институции» с ръководител доц. д-р Таня Тодорова (Договор №ДФНИ – К01/0002, 21.11.2012), конкурс „Финансиране на фундаментални научни и научноприложни изследвания в приоритетните области” 2012, Фонд „Научни изследвания” на Министерството на образованието и науката.

Опитът на Бодлеанската библиотека в Оксфорд в изграждането на авторскоправната компетентност на библиотекари и потребители

Благодаря за Вниманието

